

Muutokseen sopeutuva hallinta kohti kestäväää taloutta arktisella alueella

Kaivostoiminta on keskeinen arktisen alueen talouteen vaikuttava tekijä. Se voi lisätä hyvinvointia, mutta se voi myös aiheuttaa jännitteitä suhteessa muihin elinkeinoihin kuten matkailuun. Erilaiset maankäyttöintressit voivat pahimmillaan kärjistyä konflikteiksi ja uhata talouden kestäväää kasvua. Jotta eri maankäyttömuotojen välillä voitaisiin saavuttaa tasapainoinen kehitys, tarvitaan niin yritysten kuin eri viranomaisorganisaatioidenkin sovitteluvaihtoehtojen vahvistamista. Kestävän talouden saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi tarvitaan sekä uudenlaisia tiedollisia välineitä että sosiaalisten instituutioiden, kuten oikeuden ja maankäytöstä vastaavien tahojen, konfliktien ratkaisukäytäntöjen kehittämistä.

Tutkimushankkeessa vastataan tähän haasteeseen seuraavien työpakettien avulla:

WP1 Kehitetään ja testataan kaivostoiminnan skenaariomenetelmää, jonka avulla voidaan ennakoita kaivostoiminnan kehittymistä. Lisäksi kehitetään ja testataan menetelmää, jolla voidaan arvioida eri skenaarioiden talouteen, yhteiskuntaan ja ympäristöön kohdistuvia haasteita ja mahdollisuuksia;

WP2 Kehitetään ja testataan paikkatietopohjaista vaihtoehtoisten maankäyttömuotojen (kaivostoiminta, turismi, metsätalous) arvottamismenetelmää, jossa huomioidaan kohteiden ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset arvot;

WP3 Arvioidaan kuinka laki tukee tai estää adaptiivista muutosta ja maankäytön koordinoitua sekä kehitetään lain adaptiivisia piirteitä;

WP4 Tutkitaan erilaisten tiedon muotojen merkitystä päätöksenteolle ja tarkastellaan haastattelujen ja työpajojen avulla kaivostoiminnan sosiaalisen toimiluvan konkretisoitumista;

WP5 Kootaan tutkimuksen tulokset ja esitetään, miten muutoksen hallintaa voidaan kehittää parantamalla samaan aikaan päätöksenteon prosesseja ja tietopohjaa.

Keväällä 2017 meillä ovat valmiina tutkimusalueen kaivospotentialikartat, jotka osoittavat potentiaalisia tulevia malminetsinnän ja/tai kaivostoiminnan paikkoja. Karttoja hyödynnetään mahdollisten ristiriita-alueiden ennakoinnissa. Valmiina on myös skenaario-menetelmä sekä menetelmä kaivostoiminnan talouteen, yhteiskuntaan ja ympäristöön kohdistuvien haasteiden ja mahdollisuuksien ennakointiin. Viimeksi mainittua kehitimme yhteistyössä Sydneyn teknisen yliopiston kanssa. Seuraava vaihe työpaketissa 1 on skenaarioiden rakentaminen.

Olemme laskeneet vaihtoehtoisten maankäyttömuotojen arvottamismenetelmää varten kaivosalueiden ja niiden ympäristön ekologisen, sosiaalisen sekä taloudellisen arvon metsätalouden ja kaivostoiminnan näkökulmasta. Kohteiden sosiaalisesta arvosta sekä maankäytön ristiriidoille alttiista kohteista on kerätty tietoa osallistavan kyselytutkimuksen avulla (Public Participation Geographic Information Systems, PPGIS) yhteistyössä Queenslandin yliopiston kanssa. Seuraavaksi lasketut ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset arvot yhdistetään ja paikkatietoanalyysien avulla voidaan määrittää eri näkökulmista arvokkaiden kohteiden sijainti ja mahdollinen päällekkäisyys. Yksi tieteellinen artikkeli on hyväksytty julkaistavaksi ja lisää artikkeleita valmistuu myöhemmin hankkeen aikana.

Työpakettien 3 ja 4 haastattelut ja dokumenttiaineistot sekä Suomesta että Kanadan British Columbiasta on kerätty. Yksi työpaja on järjestetty keväällä 2017 ja kolme muuta järjestetään syksyllä 2017. Aineistojen analyysi on aloitettu, ensimmäinen tieteellinen referoitu kirjoitus on julkaistu, ja muita käsikirjoituksia on työn alla. Useita esitelmiä on pidetty ja tullaan pitämään tieteellisissä konferensseissa. Lisää artikkeleita valmistuu syksyllä 2017 ja vuoden 2018 keväällä. Lainsäädännön arvioinnista julkaistussa artikkelissa on esitetty laajojen luonnonvarahankkeiden ohjauksen vahvista valtakunnan tason suunnittelulla.

Tässä monitieteisessä hankkeessa on tehty tiivistä yhteistyötä eri osatoteuttajien sekä hankkeen tieteellisen ohjausryhmän kanssa muun muassa yhteisten tutkimuspäivien avulla. Menetelmien kehittämiseksi ja vertailukohtien hakemiseksi hankkeessa tehdään kansainvälistä yhteistyötä, johon liittyy tutkijavierailut Australiaan ja Kanadaan.

Ota yhteyttä:

Professori Jukka Similä, Lapin yliopisto, jukka.simila@ulapland.fi

Erikoistutkija Pasi Eilu, Geologian tutkimuskeskus, pasi.eilu@gtk.fi

Tutkimusprofessori Artti Juutinen, Luonnonvarakeskus, artti.juutinen@luke.fi